

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: Vidéken: Egy hóra. . . . . I kor. Egy hóra. . . . . I kor. 50 fill. Negyedévre . . . 3 " Negyedévre 4 " 50 "		Felelős szerkesztő: HEGEDŰS LORÁNT. Kiadók és laptulajdonosok: HOFFMANN és KRONOVITZ.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECZEN, Placsz-utca 47. és 49. szám.
---	--	--	---

A rémek.

Debreczen, július 18.

Minden óriási Dreadnaught-hajó egy-egy fenyegető, fekete réme az emberiségnek. Kolos-zális fölkiáltójel, amely rámutat a háboru gyalázatára és dohogó kürtöinek füstje mintha milliók máglyájából gomolyogna az ég felé. Hiába, a gyalázat rémei mégis szaporodnak. Az elsőket az angol hajógyárakban kezdték kovácsolni s nyomban hihetetlen versengés indult meg a nagyhatalmak között. Németország nem hagyja magát, Ausztria Magyarország sem hagyhatja s Olaszország, Oroszország meg a többiek mért maradjanak el? Szörnyű siralom ez, az államok mostani fegyverkezése, a mihez fogható nem fordult még elő az emberiség történetében. Nem is fordulhatott. Nagy elméknél azért kellett a technikát mai magasztára fejleszteniök, hogy a páncélosok, a naszádok és torpedózók tökéletesebben, gyilkosabb izgatással készülhessenek.

Asquith lordnak, a britt miniszterelnöknek tegnapi beszédéből is kiviláglik, hogy milyen átok a mérhetetlen versengés a flották fejlesztése körül. Miközben Asquith a hadügyi költségvetés megszavaztatása érdekében szót a londoni alsóházhoz, talán akaratanul tört ki belőle, hogy mennyivel áldásosabb volna a

Dreadnaughtokra szánt összeget a népjólétének fejlesztésére fordítani. Dehát Németországgal mentegetődzött s Ausztria-Magyarországgal, amely szerinte titokban szintén új flottát épített. Nem tartjuk valószínűnek, hogy Aehrenthal gróf, illetve az osztrák-magyar diplomácia e kérdésre vonatkozólag bármely irányban meg fog nyilatkozni. Hiszen ha tévedés Asquith állítása, akkor sincs ok a tagadásra. Hát még, ha nem tévedés. Magunk is tehát, Ausztria Magyarország közvéleménye tájékoztatás nélkül maradunk. És ez elég szomorú, megdöbbentő még csak a sejtése is annak, hogy nélkülünk, a törvényhozásunk kikerülésével, a mi pénzünkön építtessenek hajórémeiket. Aligha hisszük, hogy az udvar és Aehrenthal ezt meg merik kockáztatni. A magyar nemzet mindig áldozatkésznek mutatkozott, ha elkerülhetetlen nagyhatalmi kiadásokról volt szó, azt hisszük tehát, hogy most is bizalommal fordultak volna hozzá, ha flottát építtetnének.

Jellemző különben Angliára, hogy már annyira immorálisnak tartja a fegyverkezést, hogy minden módon Ausztria-Magyarországra és Németországra akarja terelni a felelősséget. Ugyanakkor, amikor Asquith ránk hivatkozik, a londoni lapok nagy hűhóval adnak hírt Németország titkos háborus munkájáról. A gyanus eredetű tudósítások szerint Német-

ország egész tengeralattjáró flottát épített. Eről a verzióról sem lehet kétségtelenül megállapítani, hogy igaz-e vagy hamis. De annyi bizonyos, hogy a német diplomácia viszont módot fog találni arra, hogy Angliára kenje az ódiomot. Így ujjul ki időnkint a versengés és az eredmény, hogy újra szaporodnak a rémek. Mégis: az angol és a német nép nem érzi meg annyira a páncélosok építésére kidobott horribilis összegeket, mint a szegényebb nemzetek, elsősorban Magyarország.

Már most, igazán hiábavaló volna, ha speciálisan Ausztria-Magyarország fegyverkezése ellen tiltakoznánk. Ezt nem tehetjük, mert hiszen Németország szövetsége, mint a tavalyi háborus bonyodalma alkalmával is bebizonyult, sokkal becsesebb nekünk a világbéke szempontjából is, semhogy érte áldozatokat ne hozhatnánk. A rémekről beszélve, az egész emberiség legyetemének érdekeiről van szó, a fejlődés és a kultura jövőjéről. Ezek miatt kell újra meg újra felemelnie mindenkinek tiltakozó szavát és elmondania Asquith lorddal, bizony, mennyire üdvösebb volna, ha a Dreadnaughtok helyett a népek boldogságát fejlesztenék a nagyhatalmak. Ha csak a tízedrészéből a fegyverkezésre költött összegeknek népjóéleti és népmívelési intézményeket lé-

Boldogság.

Írta: Mandel Viola.

A házmesterék ajtaja mellett lakott a mosolygós képművész, csöpp kis öregasszony. Rózsás arca, sima bőre szinte meghazudtolni látszottak szép fehér haját, mely divatos, elegáns frizurában fésülve viszont éles ellentétet képezett százeves agyonfoltozott, szinehagyott ruházatával.

Oh, mert a divatos frizura, a fodrásznő, a szegény emberek egyetlen legnagyobb luxusa. Mennyi tejesíthetetlen végy, hány megvalósíthatatlan kívánság nyer megtestesülést egy-egy divatos „Schopf“-ban, szép frizurában.

És bár ez a fodrásznő-kütsz nagyon, nagyon lehezőre esett a mi kis öreg asszonyunknak, mégis sok hozzá hasonló szegény ördög módjára — inkább lemondott egy-egy meleg étetről, inkább járt hónapokig elnyűtt cipőben, csak a fodrásznő, a divatos frizura legyen meg.

Istennem, hiszen valamiben csak mindenkinek ki kell tompólni azt a bizonyos kis föltséget, ami pedig a kis öregasszonyban sok volt.

Gyermektelenül, özvegyen tengődött, nevé ségesen csekély kis penzióból és egy-két gazdag rokon még csekélyebb havi segélyéből. De azért ő szép életet élt.

Az a szobának nevezett kis lyuk és kicsi konyha, melyben lakott, úgy ragyogott a tisztaságtól, mint a tündérkirály kristálypalotája. És ha a sok fáradtság és tisztogatás után délben végigtekintett művén, az arca ragyogott, boldog volt, boldogabb, mint egy fejedelem, ha végigtekintett birodalmán. Ettől a percől fogva aztán egész nap a konyhában maradt. Onnan nézte, nézte egy hívő áhitatosságával a tulságosan besötétített szobát, mely szentély volt neki. A világegyet be nem lépett volna oda egész délután, nehogy sárfolt essék a padlón, vagy összezúzódjék a sokszínű szövetmintákból összerarrogatott szőnyeg.

Oh, mert ezek a minták, melyeket valamikor egy mondana dobhatott félre azzal az elégedetlen sóhajjal, hogy nem találja meg közöttük azt a nuanceot, melyet keresett — ezek a minták hivatást töltöttek be a kis öreg asszony életében. Hát még a kifényesített kűszöb, a csillgó rézedények a falon, a cifra papirlegyek a szobában, a színes poharak és színes kávécsuprok a pohárszéken! — Mindegyik egy-egy művészi szenzáció az ő lelkének, melyben valamely ábrándja válsul meg.

Csak látni kellett, hogy rongyait — melyekben egy csepp porsem sem volt — minden reggel minden oldalról mennyi szerteget sörpörgette le, mennyi kájes nyuga-

lommal foglalkozott velük és megérthették, hogy ez az asszony boldog volt.

Oh, mert a kűszöb kicsillagozott pléh-pántjában lehet úgy gyönyörködni, mint egy Rafael-képben és a kicsi szoba nagyobb egy hatalmas palotánál, ha minden sarkához emlék fűz hozzá!

Hiszen mindegy az, hogy miben éljük ki magunkat. Csak szeretni és gyönyörködni tudunk. A kis öreg asszony tudott. És szép, színes, meleg életet élt. Az a szűk kör, melyben mozgott, eseményekben is gazdag volt az ő fogékony lelkének. Mert ha a gondok igazságtalanul korholta a felügyelőt a piszkos lépcsőkért vagy ha a gyerekek minden tilalom dacár papirdarabokat dobáltak le az emeletre az udvarra, nagy forradalmat idézett elő a kis világban. Forradalmat, melyben az igazság hangja, naiv axiomákban és hamis közmondásokban talált utat. Mert bámulatos az, hogy a primitív emberek a dolgok száz oldalának csak egy momentumát látván megvilágítva, milyen elkeseredetten mákacul hisznek a saját igazságukban — egy igazságban — pedig sok van. Mikor aztán a kedélyek újra lecsillapodtak, elégedettek tovább csendesén, változatos egyformaságban. Csak a vasárnap délután képezett kivételt. Ilyenkor, mikor mindenki sétálni ment, a házmesterné kiült a kis öreg asszonnyal a kapu elé és nézték

Műjéggyár.

Vendéglősök, hentesek és mészárosok műjéggyár R. T. értesíti a közönséget a mai naptól nem részvényeseknek is a jég ára táblánként 26 fillérért árusítja hához szállítva. Telefon szám 820.

tesiténének, olyan imponáló, hasznos és istenes cselekedet volna ez, aminővel a nagyhatalmi dicsőség föl nem ér. Olyan versengést kívánunk az államok között, amelynek az a célja, hogy eldöntse, melyik ország a műveltebb és gazdagabb.

Kesereg a néppárt.

A képviselőház ülése.

Érdeklődés nélkül hallgatta ma néhány képviselő a néppárti szónokok keserűségét, amellyel sikerült kihuzni nekik az ülést délután két óráig, de a beszédük nem is lehetett valami érdekesek, legalább arra mutatott az, hogy maga a néppárt sem törődött a maga szónokaival.

Elnök: Návay Lajos, később Berzeviczy Albert. Jegyzők: Mihályi Péter, Popovics Dusan, Beszkid Antal. A múlt ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hiúsítják.

A többes mandátumok.

Elnök: Bemutatom a t. Háznak gróf Zichy János képviselő ur levelét, melylyel a szabadbárándi és a pécsi kerületben történt megválasztásáról, Gr. Serényi Béla képviselő ur levelét, melylyel a miskolci I. kerületben történt megválasztásáról, Lukács László képviselő ur levelét, melylyel a kormócbányai kerületben történt megválasztásáról, Székely Ferenc képviselő ur levelét, melylyel a marosvásárhelyi I. kerületben történt megválasztásáról és Hieronymi Károly országgyűlési képviselő ur levelét, melylyel az igói kerületben történt megválasztásáról lennd. Javasom, hogy a ház a lemondásokat tudomásul véve, határozta fel az elnöket, hogy az ilyen megüresedett kerületekben az új választások iránt intézkedjen. (Helyeslés.) A ház ilyen értelemben határoz.

Napirend előtt.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter több vicinális vasut építéséről és üzembhelyezéséről szóló jelentést terjeszt be. A jelentéseket átteszik a pénzügyi bizottsághoz.

az arra mentek — beszélgettek, majdnem mindig — a gazdag rokonokról. Majdnem mindig az öreg asszony beszélt, szeretettel, büszkén, szinte extázisban. Így ünnepnapon egészen velük élt képzeletben. Csodatta, bámulta, szerette őket és jaj volt annak, aki valamit mert ellenük mondani.

Egyszer is egy ilyen szép vasárnap délután volt, mikor éppen azt beszélte hogy a sógornője, a nagyobbik leánya, a Lina kisasszony zongorájáért öt forintot fizet egy mesternek — éppen ebben a percen — csoda történt.

Esze sem véve közeledtek, egyszerre csak egy livrés inas, az előkelő sógorék livrés inasa áll előtte. Nam volt káprázat. Valóság volt. Szólt is hozzá. Üzenetet hozott a nagyságos asszonytól, hogy mindjárt menjen oda, mert sürgős megbeszélni valójuk van vele.

Ment. Sietett. Izgalmában alig köszönt — szinte repült. Csak egy pillanatra állt meg, mikor a baka mellett elhaladt. Egy szeretetteljes tekintetet vetett a redőny gyönyörű csipkéire, melyek oly remekül hatnak kívülről — aztán tovább sietett. Nem gondolkodott, hogy miért is hívják, csak érezte, hogy valami nagyszerű jöhet.

Egy kis félóra mulva trémázva nyitott be a fényesen berendezett hálószobába, melynek chaiselongueján a sógornő hevert,

A fölrati vita.

Zelenyák János: (Néppárti) A kormány pártjának, az újra felmadt liberalizmusnak nem jószól jövőt. A huszadik század a szocializmus és a gazdasági haladásé. Éppen azért, hogy az alkalmány sáncaiba a kizsákdákat is beeresse, hiva az általános egyenlő, titkos választói jognak (Helyeslés a néppárton.) A jelenlegi rossz gazdasági helyzet az oka az E. y. e pusztításainak. Az Egykénéli az a ve. ér. ő szempon, hogy a birtok az apa halála után is egy kéze maradjon. O. o. s. o. kamatmentes kölcsönt kell biztosítani a kizsákdák, amely megemelte őket a nyomorító anyagi gondoktól. Hosszasan foglalkozik a munkásoktól hlyzetének javításával. Kívánja a teljes vasárnapi munkaszünetet.

Az elnök figyelmezteti a szónokot, hogy beszédét ne olvassa, mert az házszabályellenes. (Derűtség) Zelenyák ezután pár perccel befejezi a beszédét, kijelenti, hogy a néppárt javaslatát fogadja. (Helyeslés a néppárton.) Szmrecsányi György, (Néppárti) a következő szónok. Az előki széklet Berzeviczy Albert elnök fogalja el.

Szmrecsányi György: A szabad kritika jogát gyakorolja a többséggel szemben. Kijelenti, hogy az egész ország megborítottsággal fogadta, hogy a király szeméjét belevonták a pártpolitikába. (Helyeslés a baloldalon.) A trónbeszéd egyéb részeiben szürke, semmitmondó. Ellensége annak a gazdasági liberalizmusnak, amit a trónbeszéd ígér és amely a legridegebb önzéssel azonos, mert csak a kapitalizmus érdekeit szolgálja. Csak az általános, titkos választói jog módíthatja elő a gazdasági érvényesülést. Ez a reform már teljesen megérett a megvalósításra. (Helyeslés a Justh- és a néppárton.) Rátér a választási visszavonások tárgyalására. A visszavonások legsikeresebben alkalmazott fajtája volt a kormány részéről a tisztviselők presszionálása. Ennek köszönhető a mandátumok nagy részét. (Helyeslés az ellenzéki pártokon.) Konkrét eseteket sorol fel, ahol ellenzéki jelölteket különféle fogásokkal visszautasították és a választási elnök a munkapárti jelöltet jelentette ki megválasztottnak. Ilyen eset történt 1906 ban Csacznán, ahol Lánzy Leo lett a képviselő az ezer szavazattal is többel bíró Csernoch János csanádi püspök ellenében. A választás reggelén a választási elnök azon a címen, hogy egy dr. Csernoch János is létezik, kétségbe vonta Csernoch püspök sze-

mélyazonosságát, a jelöltségét visszautasította és Lánzyt jelentette ki megválasztott képviselőnek.

Felkiáltások a néppárton: Megtörtént! Szmrecsányi György: Legjobban bizonyítja ennek a törvénytelenégét az, hogy Lánzy Leo pár nappal a megválasztása után kénytelen volt visszalépni, és a szabadelvű kormány meg is jutalmazta ezeket a tisztviselőket.

Perczel Dezső: Maga is szabadelvű volt! (Nagy zaj. Felkiáltások a Justh-párttól: Zsebkendő! Zsebkendő!)

Szmrecsányi György: De én azóta résztvettem a nemzeti ellenállásban, kiállítottam a túlkérésztéget. (Zaj) A választási visszavonások sorozatában lényeges helyet foglalnak el a választási elnökök által elkövetett törvénytelenések. Ahol a kormány már másképpen nem tudott boldogulni, ott mindenre kapható, céges embereket bízott meg a választás vezetésével.

Szmrecsányi Árpád kérésére elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után.

Szmrecsányi György folytatja beszédét. A csaczi választáson történekekkel foglalkozik hosszasan és kimerítően. A kormány itt minden eszközt felhasznált Lévay Lajos báró megválasztása érdekében.

Elnök a vitát félbeszakítja.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök betérjeszti az állami számvevőszék jelentését.

A képviselőház kiadja a zárszámadási bizottságnak.

Az ülés két órakor véget ért.

— A hadsereg köréből. Mint a Pol. Híradó illetékes helyen értesül, a közös hadsereg szekerész csapatainak mintájára a honvédségnél is szekerész csapatokat szerveznek. — Varannóról írják: A felsőmagyarországi őszi hadgyakorlat idején a környéki iskolákban az előadások szünetelni fognak.

Vilmos és a cár. Berlinből táviratozók: A Neue Freie Presse itteni levelezőjének értesülése szerint itteni mérvadó helyen nem tudnak Vilmos császár és a cárnak a finn vizeken való találkozásáról és nem is tartják valószínűtlennek ezt a találkozást, mert a cár már a parton lesz, amikor Vilmos császár a finn öböibe érkezik.

„Nem tehetem. Ne haragudjatok. Mindent, csak ezt nem. Nem lehet.”

A sógor és sógora összenéztek, majd osodálkozással vegyes megvető pillantásokat löveltek a kis öregasszonyra, aki a pillantások alatt — még kisebb lett.

Előbb nem találtak kifejezéseket, aztán fájó szavakat dobáltak a szegény öreghez. — Nem értették. Nem csoda. — Nagy ellentétek álltak itt egymással szemtől-szemben.

Egyfelől az élet e kis művészi illúzióhoz való végtelen szeretetében és ragaszkodásában, másfelől az élet e dilettánsai semmit meg nem érő méltatlankodásukban.

Azok az üreslelkűek, kik léha ambíciók és hamis örömei utáni hajszában ki-elégítettlenül lézengve, nem ismerik meg és nem értik meg az élet igazi szépségeit.

Ők nem tudják, hogy mindenkinek — egy egész élet kell.

Még egy pár heves szó és a kis öregasszony megsemmisülten távozik.

Az ottmaradtak pedig megegyesnek abban, hogy a szegény emberek halátlanak, nem érdemes rajtuk segíteni.

És a mai naptól fogva — megvonták tőle a havi segélyt.

melle egy széken — a férje. Látszott, hogy cs. l. di tanács után vannak. Amint belépett, a sógor mintha egy hős és nemes tettet vinne véghez; a sógornő pedig nyájas és leereszkedő üdvözlés után megszólalt:

„Kedvesem, idegeim tulaágosan ki vannak merülve ahhoz, hogy társadalmi kötelességeim mellett háziasszonyi teendőimnek is elég tegyek. Férjemmel úgy határoztunk, hogy téged kérünk fel, köztözzél hozzánk és lásd el helyettem a háztartás gondjait és teendőit. Reményilem, örömmel fogadod ezt az ajánlatot és nem utasítod vissza e csekély szívességet. Hiszen mondanom sem kell, mennyivel fényesebb élethez jutsz ezáltal a mostaninál.”

A szegény kis öregasszony elszédült. A szíve összeszorult. Egyetlen üszta érzése sem volt — csak fáj — nagyon fáj. Lassan, lassan könnyek toltak a szemébe — sirt... hallgatott...

A csend kellemetlen volt a jelenlévőkre, azért a sógor hamarosan megtörte:

„No jó, jó! Ne érzékenykedjél. Nem szeretem az efféle jeleneteket. Tudjuk ugyanis, hogy hálás vagy.”

A kis öreg asszony e szavakra fölébredt. Bátorrágot kapott. És amit öt perccel ezelőtt még nem mert volna, most remegve kimondta:

Weisz Adolf posztó kereskedése ideiglenesen a főtözsdével szemben levő bódében.

Ehrlich Hata 606 a debreceni kórházban.

Horváth Károly dr. levelezése.

Az egész világ, a szenvedő emberiség figyelme feszült érdeklődéssel fordult egy hónap előtt Frankfurt felé, amikor híre jött annak a nagy, kimondhatatlanul nagy jelentőségű eseménynek, hogy Ehrlich tanár föltalálta a vérbaj gyógyszerét, amellyel az emberiség egyik legrettenetesebb betegségét meg lehet gyógyítani.

Nem szándékozunk ma már Ehrlich gyógyszerével foglalkozni, minden tekintetben megvilágították már eddig azt, hogy a világhírű gyógyszerrel folyó kísérletek eddig milyen eredménnyel jártak, most már csak e kísérletek további hatását, a gyógyszer alkalmazásának módját tanulmányozzák. Rövid időn belül bizonyosan a részletek: désekben is pozitív tudással állunk szemben. És ez lesz az emberiség megváltása.

Debrecen városát is nagy mértékben érdekli az új gyógyszer. Mint munkatársunk meggyőződött, a közkórházban napoként negyven-ötven és évenként hét-nyolcszáz a vérbajos betegek állandó száma.

Föltétlenül fontos tehát, hogy az új gyógyszer áldásos hatását itt is megérezzék s ezért első sorban a közkórház s annak vezető főorvosa hivatott arra, hogy e téren a szükséges lépéseket megtegyék. És e lépések már meg is történtek.

A közkórház nagy tudású főorvosa, Horváth Károly dr., aki a vérbajosok gyógykezelését vezeti, már hónapokkal ezelőtt érintkezésbe lépett Ehrlich tanárral, hogy találmányából kísérleti anyagot kapjon s a gyógyszert a debreceni közkórházba is bevezesse.

Horváth Károly dr. főorvos ma lekötelező udvariassággal fogadta a kérdés iránt érdeklődő hírapírókat, akiknek kedves szívességgel és készséggel mondott el egyet-mást a csodaszerről. Elmondta többek közt, hogy már ez év elején, amikor még a sajtó nem terjesztette szét a világban a nagy hírt s a mikor tehát még a közönség és igen sok orvos előtt is ismeretlen volt a nagy találmány, érdeklődött a gyógyszer iránt s már akkor levelet írt Ehrlichnek és kért gyógyszeréből, amelyet a tudós tanár arsenphenylglycin nek nevezett el. A főorvos nem az új gyógyszer iránt megsokkolt csodát váró és csodát hívő lelkesedéssel nyilatkozott. Beszédéből nem hiányzott a sok tapasztalat, a tanuláson alapuló tudás aggodalma, A gondolkodó fő logikája nyomán fakadt kételkedés azonban nem a hitetlenséget, a merev tagadást jelentették, hanem a pozitív adatokra, tudásra, tapasztalatokra váró tudás aggodalmait, amelyek keletkeznek abban a lelkiismeretes orvosban, aki tudja, hogy emberéletet menthet meg vagy veszthet el.

Horváth Károly dr. a következőleg nyilatkozott:

Üveg és porcellán legolcsóbb bevásárlási forrás
GLÜCK JÓZSEF
Plac-z. 6 a nagytemplom mellett.

— Ennek az évnek elején tudomásomra jutott, hogy a Majna melletti Frankfurtban Ehrlich professzor valami gyógyszert fedezett föl, amelynek olyan speciális hatást tulajdonítottak a vérbaj és a terjedő hűdéses elmezavar — dementia paralytica progressiva — ellen, amelyet eddig mi orvosok gondolni sem mertünk. Tudniillik az a szer. amelyet először a fölfedező professzor, Ehrlich, arsenphenylglycinnek nevezett, az emberi testbe csak egyszer is befecskendezve ezeket a betegségeket teljesen és tökéletesen meggyógyította. Abban az időben — március havában — én egyenesen a föltaláló tanárhoz fordultam levélileg, amely levelemre április 2-án a következő választ kaptam:

Herrn Dr. Karl Horváth spitaloberarzt
Debrecin
Ungarn

Geh. Ob. Med. Rath Prof.
P. Ehrlich Westenstrasse 62.

Frankfurt s/M. 2. ápril 1910.
Herrn Dr. Karl Horváth

Debrecin
Ungarn

Sehr geehrter Herr Doktor!

Auf ihre gefälligste Anfrage muss ich Ihnen zu meinen Bedauern mittheilen, dass das neue Mittel noch nicht der Allgemeinheit zugängig gemacht werden kann. Die klinische Erprobung ist erst im allerersten Stadium und es müssen noch umfangreiche Erfahrungen über die geeigneten Dosen, die richtige Applikationsweise (ob subkutan, oder intravenös), die Indikationen und Kontraindikationen gesammelt werden, ehe wir daran gehen können das Mittel grösserer Zahl von Ärzten und Krankenhäuser zu überlassen.

Wenn Sie vielleicht in einem halben Jahr nochmals beim mir anfragen wollen, werde ich dann möglicher Weise so weit sein, das Präparat zu Ihnen zu übergeben. Hochachtungsvoll ergebenst

P. Ehrlich.

Magyarul: Igen tisztelt Doktor Ur! Szíves megkeresésére sajnálattal kell Önnek közölnöm, hogy az új gyógyszer az általános használatra még nem bocsátható. A klinikai kísérletek még csak az első stadiumban vannak, még sok tapasztalatot kell gyűjteni a beadandó adagokról, a helyes alkalmazási módokról, hogy az injekció a bőr alá, vagy a szervekbe történjék-e, továbbá az indikációkról és kontraindikációkról, mielőtt még a gyógyszert nagyobb mennyiségben orvosok és kórházak részére átengedhetném. Ha azonban egy félév múlva még egyszer megkeresne, akkor én valószínűleg már annyira leszek, hogy a praeparatumot önnek is megküldhetem. Mély tisztelettel
Ehrlich P.

— Természetes — folytatta a főorvos — hogy ezen levél utolsó passzusára értelmében hozta magával a türelmet és szíves ígéret, hogy megvárjam azt az időt, amelyet a tanár ur jelzett a gyógyszer elküldésére.

Ujabb megkeresés.

Azonban időközben úgy magángyakorlatomban, mint kórházunknál a betegek részéről türelmetlenül ostromoltak, hogy én is alkalmazzam már azt az új gyógyszert, amelynek hatásával a napilapok oly dicsőítő hasábon keresztül foglalkoztak. Ily előzmények után nem térhettem ki, hogy ujabb meg ne ke-

ressem Ehrlich tanár urat, aki e hó 7-én a következő levelet intézte hozzám:

Frankfurt, s/M. 7. július 1910.

Sehr geehrter Herr Kollege!

Ich bitte sehr um Entschuldigung, dass es mir im Folge der kolossalen Inanspruchnahme der letzten Zeiten nicht möglich war, ihren freundlichen Brief früher zu beantworten.

Im Folge der ausserordentlich gesteigerte Nachfrage nach dem Präparat 606, sind unsere Vorräthe nahe zu erschöpft und es wird noch mehrere Wochen dauern, bis wir wieder grössere Mengen zu verfügen haben. Demnächst werden auch die Farbwärke, wovon Meister Lucius et Brunning in Höchst am Main mit der Fabrikation Präparats beginnen und ich denke, dass Sie in etwa zwei, bis drei Monaten das Präparat dort beziehen können. Sollten wir früher in der Lage sein Ihnen ein Versuchsquantum des Präparates von hier aus zu gehen zu lassen, so wird das selbstverständlich eo ipso geschehen.

Mit besten Empfehlungen und im vorzüglichen Hochachtung ihr

ergebener

P. Ehrlich.

(Magyarul: Igen tisztelt Kollega Ur! Igen kérem bocsánatát, hogy az utóbbi időkben előfordult igen nagy elfoglaltságom miatt nem tudtam az ön kedves levelére előbb válaszolni.)

A rendkívüli mértékben megnyilvánult érdeklődés a 606. számú praeparatum iránt a készletünket teljesen kimerítette és több hét elteltik, míg mi ismét nagyobb mennyiséget tudunk beszerezni. Legközelebb azonban a Majna melletti Höchstban Lucius és Brunning megkezdik a praeparatum gyártását és én azt gondolom, hogy két-három hónap alatt ott már praeparatum kapható lesz. Ha azonban hamarabb módunkba lesz, hogy innen küldjünk egy kísérleti mennyiséget, természetesen, hogy ez azonnal megtörténik.)

Ezen második levél utolsó pontja értelmében reményem van arra, hogy nem a legmagasabb gyárból, hanem Ehrlich tanár urtól meg fogom kapni a kísérleti anyagot, amely ha kezeim közt lesz, nagy terem lévén a kórházban — azt hatására nézve az arra alkalmas betegnél, azok beleegyezésével több helybeli orvos kártársam részvétele mellett ki fogom próbálni.

A főorvos véleménye a szerről.

Ami most már előleges véleményemet illeti, az új szerre nézve nem sarkíthatom el bizonyos aggályok előtt, mert én még bizonyos kétellyel vagyok egy krónikus, fertező betegség oly gyors és gyökeres gyógyításában, mint amit az Ehrlich dr. 606-os számú praeparatumáról állítanak. Hiszen, hogy a vérbajnak egy bizonyos stadiumában az új gyógyszer, gyors, szembetűnő gyógyhatást mutat, kétségtelen, azonban az, hogy egy ily betegséget a tünetek elmúlása után teljesen gyógyultnak mondassunk, ahhoz az állítólagos gyógyult betegnek évekre kiterjedőleg való megfigyelésére kell szorítkoznunk, mert ezen betegségnek éppen az a tulajdonsága, hogy időszakra szerint az eddigi helyes gyógykezelés mellett is éveken keresztül ismétlődésekkel gyógyult. Az orvosi tudomány hosszas tapasztalataiból kiindulva oly esetekben, amidőn a vérbaj az em-

A legjobb minőségű befőt üvegek minden nagyságban. — Kerti golyók nagy választékban a legjutányosabb árban. — Kép keretezés a legszebb kivitelben

Épület üvegezés a legolcsóbb árban.

bori szervezetben nagyobb roncsolást okozott, ott egyenesen kételkedem az új gyógyszernek rögtön gyors hatásában mert alig képzelhető az el, hogy nem egyszer több helyen előforduló és tényérnyi nagyságu szövetronc olódásokat, melyek esetleg mélyen is terjednek, néhány nap alatt vele meggyógyítani lehessen, mert a roncsolódások meggyógyulásra szükséges reparalódásra még a leghatékonyabb szernél is több hét szükséges.

Ami pedig a vérbajból származó, terjedő hűdéses elmezavar gyógyítását ezen szerrel illeti, itt kételyeim még nagyobbak, mert a központi idegrendszerben tudniillik az agyban a vérbaj okozta elváltozások oly finomak, oly elrejtettek, hogy azt szemünkkel, de még nagyító csövel is csak a legritkább esetben tudjuk kimutatni. Ezen betegségnél a terjedő hűdéses elmezavarnál az idegsejtek és idegrostok oly változásai fordulhatnak elő, mely változások, azon finom idegszövetben azoknak teljes elroncsolódását eredményezhetik, már pedig elképzelhetetlen, hogy az idegrendszer nagyon finom szerkezetében történt elroncsolódások teljesen és tökéletesen reperálódhatnának.

Magam részéről, habár a legnagyobb tisztelettel is adózom a világhírű főfedező iránt, mégis bizonyos kétkedés szállja meg lelkemet, mely kétkedés lehet, hogy alaptalan és az új szer minden tekintetben a hozzákötött reményeknek megfelelő lesz és akkor én kellemeesen csalódnám kétkedésemben a szenvedő emberiség hasznára.

Igy nyilatkozott a nagy tapasztalattal bíró tudós főorvos és kifejezést adott ama reményeinek, hogy a kísérleti anyagot mielőbb megkapja s az első gyógykezelést megkezdheti a világhírű gyógyszerrel.

Aratók harca.

Magyarok a románok ellen!

A biharmegyei Csobánhidán véres lázongás tört ki a magyar és román aratók között. A Sterthal-uralom hozott ugyanis 60 pár arató munkást Belényes vidékére. Előbb Mácsa-pusztán arattak, majd átvitették Csobánhidára. Itt már magyar munkások is dolgoztak. Rossz szemmel nézték ezek az oláhok. Kötelkedtek velük.

Tegnap reggel Bolyó György román aratót meg is verték. Ez visszaütött. Kiadták erre a magyarok a vezényszót:

— Kaszára emberek!

Hirtelen fölkapták az éles kaszát. Rá az oláhokra. Ezek futva menekültek. De az üldözők elérték a szerencsétlen Bolyó Györgyöt. Össze-vissza kasabolták. Sínre darabokra vágták.

A vér lecsillapította az embereket. Bolyó Györgyöt a vonaton a belényesi kórházba szállították. Kihalgatni nem lehetett, eszméletlenül fekszik. Sobei halálosak. A csendőrök több lázadót letartóztattak.

A horvát válság.

Nyilatkozik a bán s a miniszterelnök.

A politikai világ minden érdeklődését ma a horvát kérdés foglalta le magának és pedig teljesen méltán, mert a válság a mai nappal annyira kiélesedett, hogy a bán már le is morzódott. Az egész hirtelen és váratlanul jött válságnak oka a horvátok makacsodása, amelyről előbb mindenki azt hitte, hogy nem fog komolyabb következményekkel járn.

A horvátok értekezlete.

A horvát képviselők klubja vasárnap délelőtt értekezletre gyűlt össze, hogy a Tomasich bán felhívására adandó választ formálják. Az értekezlet kilenc órára volt kitűzve, valójában azonban csak féltizenegy órákor kezdődött, amikor Mazuranics elnök a tanácskozást megnyitotta. Mint jegyző Surmin György képviselő működött. Az elnök összegezte az eddigi tanácskozásokat, azután Lorkovics képviselő emelt szót, aki indítványt terjesztett elő. Ezen indítvány felett higgadt, de meglehetősen nagyarányú vita keletkezett. A képviselők közül többen szólaltak fel és szintén indítványokkal álltak elő. Ez indítványok nagyjában majdnem azonos tartalmúak voltak. Végül albizottságot küldtek ki, hogy a válasz szövegét véglegesen megszerkessze. Félórai szünet után az elnök újból megnyitotta az ülést, amelyben Surmin képviselő az albizottság elaborátumát olvasta fel. Rövid vita után, melynek folyamán más szöveg is előterjesztett, az albizottság szövegét Lorkovics és Kriskovics módosításaival a bánhoz intézett levél alakjában fogadták el.

Az elaboratum lényege az, hogy a horvátok ragaszkodnak a paktum teljes végrehajtásához.

Ugyanazon az értekezleten a horvátok kimondták, hogy a fölrítati vitában nem vesznek részt.

Tomasich nyilatkozata.

A lemondott horvát bán tegnap este elutazott. Mielőtt a fővárosból távozott, a következőket mondta egy esti lap munkatársának:

— A koalíció merev álláspontja arra késztetett, hogy magamra nézve levonjam a következtetéseket és beadjam lemondásomat. A miniszterelnök ur, azt hiszem mihamarabb, valószínűleg még e hét végén előterjeszti őfelségének a lemondásomat. A lemondásom által támadt új szituációról nem nyilatkozhatom, de hangsúlyozhatom, hogy a további események a koalíció magatartásától függenek.

A miniszterelnök nyilatkozata.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök egy hírlapíró előtt a következőket mondotta:

— Tény, hogy a bán lemondott. Ez azonban nem jelentheti azt, hogy a horvát koalícióval a békés megegyezés ne sikerüljön. Hangsúlyozom, hogy magyar horvát kérdésekben nincs semmi differencia. A megegyezés akadály az, hogy a horvát koalíció a jelenlegi horvát kormány egyes tagjainak elmozdítását követeli. Arról a pretenzióról, a mellyel régebben előállottak, hogy ők mintegy mellékkormányként állhassanak az országos kormány mellett, már lemondottak. Most már csak a jelenlegi igazságügyi osztályfőnök felmentését követelik. En ebbe elvi okokból nem vagyok hajlandó belemenni. Legnagyobb az animozitás Aramiczky igazságügyi osztályfőnök ellen, de én az illetőt teljesen kifogástalan tisztviselőnek tartom és nem látok semmi indokot, hogy állásától elmozdítsam. En csak a felrítati vita végét várom, azután

megyek őfelségéhez, mert magam is azt szeretném, hogy ez a kérdés minél előbb elrendeztessék.

Arra a kérdésre, hogy mit fog cselekedni a horvát kérdésben, a miniszterelnök így felelt:

— A horvát bán lemondását a király elé fogom terjeszteni

— Es elfogadja azt a király?

— Nem fogadja el — felelte Khuen-Héderváry gróf.

— Hát Aramiczkyt elejti kegyelmes uram?

— Nem ejtjük el.

A miniszterelnök általában nem tartja a helyzetet veszedelmesnek.

A debreczeni munkásgimnázium értesítője.

III.

Közl: Zalai János dr., főreáliskolai tanár.

Most számol be a debreczeni munkásgimnázium bizottsága egy kis jelentés keretében mult évi működéséről. Az év történetében elmondja azokat a nehézségeket, amelyek a szabadoktatás útjában állnak. A közömbös évek a legfőbb oka az, hogy iparcségedés legnagyobb része azt hiszi, hogy három-négy évi inaskodásával már pátyját befejezte. Pedig a tanulás, az igazi tökéletesedés csak ezután következik. Nagyiparosaink nem csak kiváló kézművesek, de nagy szaktudású férfiak.

A munkásgimnázium megünneplelte a Csokonai halálának évfordulóját s március 15-én nagyobb zabásu hazafias ünnepélyt tartott.

Rendes beírt hallgató volt 24; a vetítés előadások hallgatóinak száma a 30 előadásra 2380 volt, tehát átlag 79-80 hallgató vett részt, ami igen tekintélyes szám, s a munkásgimnázium szükségessége mellett bizonyít. A füzetekből 1600 darab fogyott el. Igen sok füzetet ingyen osztott ki a bizottság: így a városi inasiskolának 2120 korona értékben, más köröknek 3330 korona értékben. A munkásgimnáziumnak 109 kötetből álló könyvtára van, amely rohamosan gyarapodik.

A munkásgimnázium ügyét a munkásgimnáziumi bizottság viszi, melynek elnöke Keny Gyula dr., a bábatépezde igazgató tanára.

„Lelke összeforrott a szabadoktatással. Bokros teendői és sokoldalú elfoglaltsága mellett időt szakított magának a munkásgimnázium ügyeinek elintézésére. Nem volt oly kicsiny ügy, amely őt nem érdekelte volna.”

Ezeket az igazságokat róla írja az évi jelentés.

A munkásgimnázium évi fenntartása 638 korona 43 fillérre került, a bevétel pedig 808 korona 58 fillér volt: s így a munkásgimnáziumnak jövő évi megindításához 170 korona 10 fillérje van.

A munkásgimnáziumot a város 300 korona, a kereskedelmi és iparkamara 100 korona, a Csokonai-kör 100 korona, az István-gözmalom 30 korona, az Elő Debreczeni Takarékpénztár és a Stern-féle kefégyár 10 korona segítségével részesítette.

A tanárok 102 előadást tartottak összesen, ezek közül 30 vetítéses előadás volt.

Az elméleti tantárgyak tanításában a munkásgimnázium a polgári iskola tantervéhez alkalmazkodott. Tíz hallgató engedélyt kapott a vallás- és közoktatásügyi minisztertől, hogy a hejducsobozslói állami polgári iskolában I-II. osztályból vizsgálatot tehesen tandíjmentesen. A jelentkezők az idő előrehaladott voltára tekintettel, karácsonyra ha asztották vizsgálataikat.

Az értesítő a hallgatók névsorát és a jövő évre szóló utasításokat tartalmazza.

A jelen ismertetésből kiviláglik, hogy

Legjobb a Békési Róza „Csikós” szappana.

a munkásgimnázium igen becses munkát végzett. A jövő esztendőben az I. évfolyamban a polgári iskola I-II. osztályának tantárgyai kerülnek előadásra; a II. évfolyamban pedig a polgári iskola III. osztályának a tantárgyai.

Családirtó postás.

Megölte öt gyermekét.

Borzalmas családi dráma történt ma hajnalban Kőbányán az Apafi-utca 48. sz. ház 8 számú lakásán. Ott lakott Molnár József nyiregyházi születésű 37 éves postás feleségével és öt apró gyermekével, kik közül a legidősebb nyolc éves, a legkisebb két hónapos.

Legyen, aki reánk gondoljon.

Molnár 12 éve nő; azelőtt együtt lakott sógoraival és két sógornőjével, s e gény munkásemberek ezek is, együtt viselték a megélhetés gondjait, az asszonyok is kerestek. De Molnár családja évről-évre szaporodott. A kis lakásban már nem fértek annyian, azért mentek el az Apafi-utca 48. számú házba, ahol egymás mellett léretek kétszobás lakást. Most, hogy Molnár magára volt hagyva és a nagy gyermekáldás miatt az asszony sem tudt keresni, rettenetes anyagi gondok győztek. A szerencsétlen ember a gondokat nem győzte, bukomor lett és igen sokszor megrögzött a feleségének:

— Legjobb lesz, ha egyszer véget vettek a nagy nyomorúságnak. Elemészttem magamat és a gyerekeket. Te ne félj, téged életten hagylak, hogy legyen, aki reánk gondoljon.

A családirítás.

Ma hajnalban felzavarta az asszonyt, hogy menjen el egy Kőbányán lakó postáshoz és mondja meg neki, hogy jelentse öt betegnek. Egy kézbesítetlen levelet is küldött vele vissza.

Az asszony négy órákor indult el, nem is sejtve, hogy az ura mily rettenetességre készül.

A család már aludt. Az egyik ágyban feküdt a férfi, erről az ágyról kelt fel az asszony. A másik ágyban feküdt a 8 éves Lajos a 7 éves Péterrel, ennek az ágyának a kihuzófülkájában az 5 éves István és a 4 éves Mariika, egy teknőben pedig, a szülői ágya mellett a kethónapos Annus.

Amikor az asszony öt óra után visszajött, a szoba, az ágyak, minden tele volt vérrel, a fekhelyeken véres hullák feküdtek, az ágyon a két legidősebb gyermek között az apa, szintén átvágott nyakkal, jobb kezében szoritotta a véres, kicsorbult beretvát.

Az asszony segítségkiáltására a szomszédok rohantak a rokonok, a házbéliek és értesítették a rendőrt is.

A mentők öt hullát találtak. Molnár élt, bár a nagy vérvesztéstől eszméletlen volt. Bevitték a Szent István-kórházba, a honnan a rabkórházba fogják át szállítani.

A rendőrség csak annyit állapított meg, hogy a gyermekek aludtak, amikor apjuk meggyilkolta őket. Talán közben fel sem ébredtek. A szerencsétlen apának a rettenetes vérengzéstől a beretvája kicsorbult.

Lefeküdt a gyermekek közé.

A rendőrkapitány kihallgatta a családirót, aki azt mondotta, hogy elkészült a a gyilkosságra, amikor a feleségét elküldte hazulról, már arra gondolt, hogy gyermekeit megöli. Felkelt és beretválkozott. Eközben a beretvával megvágta magát, nem érezte a vágást, csak látta a vért. És ekkor észbe villant, hogy az ilyen halál nem lehet fájdalom. És erre megölte a gyermekeket. Elsőnek a legidősebbet, utolsónak a legifjabbat. A gyermekek nem védekeztek, álmukban érte a halál. 33 forint és 33 krajcár fizetése volt csak öt gyermekének és feleségének eltartására, amely összeg erre a célra nem volt elegendő. A szomszédos boltokban adósságokat kellett csinálni és mert az adósságai miatt szoritották, már május óta arra

határozta magát, hogy gyermekeit és önmagát le fogja gyilkolni. Feleségével jól élt, gyermekeit nagyon szerette. Pénteken kétfelől, szombaton, vasárnap semmiféle alkoholt nem fogyasztott. Családja este kilenc órákor lefeküdt. Egész éjjel tervének megvalósításán tipegődött, míg nejt három órákor felkelte és a kézbesítő könyvvel a villamos végállomásra küldte. Állomáson levő gyermekeit kor szerint ölte meg, azoknak nyakát átvágta beretvával. A gyermekek fel sem ébredtek.

Aztán 5 szépen lefeküdt két kis gyermeke holtteste közé és a saját nyakát vágta el.

Többet nem tudott mondani, mert a kiállott izgalmtól elájult.

Andrássy nem lép be.

A politika eseményel.

A pártonkívüli hatvanhetesek vezére, Andrássy Gyula gróf ma meginterjuváltatta magát és nyilatkozott a munkapártba való beolvadásról, miután arról olyan sok beszéd hangzott az utolsó időkben.

A beszélgetés.

Andrássy gróf nyilatkozatait egy fővárosi esti lap munkatársa elől tette, aki megkérdezte tőle, mi igaz a belépésről:

— Nem szándékozom belépni a munkapártba — felelte Andrássy Gyula gróf — mert fontos tárgyi okok tartanak ettől vissza. Először a katonai kérdésekben a tétő állásponton vagyunk Héderváryval, másodsor a választói reform kérdésében is ellenkező a felfogásunk. Én nem az a meggyőződés, hogy a választói reform pluralitás nélkül a nemzet kárára lesz. Azután meg Héderváry államtitkari akarja a közigazgatást és én e kérdésben nem tudnám támogatni, sőt egyenesen heves ellenzője vagyok.

Arra a kérdésre, hogy főlészöl-e a föllirati vidában, Andrássy így felelt:

— Nem szólalok föl, mert a fölliratot nem helyeslem minden tekintetben, külön feliratot pedig nem akarok beterveztetni.

Végül pedig nyilatkozott arra vonatkozóan is, hogy milyen lesz a magatartása:

— Hogy milyen lesz a magatartásom? Ezt márt programbeszédemben jeleztem: ellenzéki célzattól távol, tárgyilagos kritikát fogok gyakorolni.

Politikai körökben azt beszéltek, hogy Andrássy nyilatkozata a pártonkívüli hatvanhetesek közt, ahol tudvalevően nagy volt és nagy ma is a hajlandóság a munkapártba való belépésre, nem nagyon fog tetszeni Andrássy nyilatkozata.

A kultuszminiszteri áll. mlttkár.

Felhivatalosan jelentik ma: Egyes újságoknak a kultuszminiszteri államtitkari állás betöltéséről foralomba hozott híre annál inkább nem felel meg a valóságnak, mert e kérdésben még döntés egyáltalában nem történt.

A bosnyák tartománygyűlés.

A szerajevói tartománygyűlés első ülés szaka az előre tervezett négyheti időnél tovább terjed, mert a költségvetési bizottság a büdzsé letárgyalásával nem végzett idejekorán és így annak tárgyalását a tartománygyűlés csak a jövő héten kezdheti meg.

A miniszterelnök Ischlbe utazik.

Khuen Héderváry Károly gróf miniszterelnök — mint felhivatalosan jelentik — bevárja a felirata vita befejezését és aztán Ischlbe utazik, ahol kihallgatáson jelenik meg a király előtt és a feleség elé terjeszti Tomasich horvát bán lemondását. A miniszterelnök ischli tartózkodása csak egy napra fog terjedni, mivel gróf Khuen az indemnitás képviselőházi vitájában már ismét részt akar venni. A miniszterelnök alighanem csütörtökön utazik Ischlbe.

A kalocsai pásztorlevél.

Hiteles részletek.

Kezd a humorba fulladni a Borromeus-enciklika.

Várossy Gyula, a kalocsai érsek, tudvalevőleg kijelentette egy újságíró előtt, hogy csupán futólagosan olvasta el a Borromeus-enciklikát s hogy nem is igen informálódott afelől, mi van az ominózu római írásban. E nyilatkozat kiegészítésképpen most hiteles értesítés érkezik afelől, hogyan is készült a nagy port felvert kalocsai pásztorlevél?

Az érsek — írja Várossy Gyula egyik bizalmasa — nem adta ki a Borromeus-enciklikát, ahogy a többi érsek és püspök sem adta ki. Az enciklika csak kiadódott a Várossy pásztorlevele ében. És pedig így:

Az a főpap elmert kurát tartani Balatonfuredre és azt mondta otthon hagyott bizalmasának:

— Nézze, fiar, itt az én pásztorlevelem, ezt nyomtassa ki s közben, ami irás érkezik Rómából, ahogy szokás, azt is szedesse hozzá.

És a főpap elment, a többiek otthon maradtak. Rómából pedig jött egy irás, csak olyan irás, mint a többiek, egészen érthetetlen (vagyis latin) nyelvű és nem volt a homlokára írva, hogy ez az a híres Borromeus enciklika. Irás volt, mint akármelyik másik irás. A megbízott levitte a nyomdába, ott kiszédelte s az egész megjelent és legjobban magát Kalcát és a kalocsai érseket lepte meg.

— Nini, hisz ez a Borromeus enciklika — mondták — hát ez hogy került ide?

Hát így került oda. Olyan ez, mintha a zsebemben egy tü van, miről én nem tudok s az, mondjuk, a kis vasúton kicsit megszurja egyik mellettem álló utazótársam ujját. Ugy-e nem tehetek róla?

SPORT

Football-match Elő 24-én a Fővárosi Ifjak Atletikai Köre tudapesti labdarúgó egyesület és a Debreceni Torna Egyesület csapatai a sporttérén mérkőzést tartanak. A match igen érdekesnek ígérkezik, mert a fővárosi csapat hamarosan kedvelte lett finom és precíz játékmódjával, míg Debrecen új kapitánya vezetése alatt szorgalmas trainingeket tartva szépen megerősödött, úgy, hogy erős küzdelemre van kilátás. A matchre vonatkozó közelebbi érte téseket plakátokon és a helyi lapokban közli a football-szakosztály.

HIREK

— **A király vendégei.** I. chlbó táviratozzák: Albrecht, wärtenbergi herceg és fia János György, szász herceg fél tizenkét órákor Gmundenből ő Felsége látogatására ide érkeztek és résztvettek az udvari ebéden. A magyarvü vendégek este hét órákor visszatértek Gmundenbe.

— **A tisztviselőtelep kérése.** A tisztviselőtelep vezetői arra való hivatkozással, hogy előző kérésükhöz rossz tervrajzot csatoltak s ennek alapján nem kaptak elég területet, azt kérték, hogy a már adott területet egészítse ki a város újabb telkekkel. A tanács még nem határozott e kérdésben, hanem az ügyet kiadta Vargha Elemér dr. tanácsnoknak, hogy folytasson tárgyalás. A tisztviselőtelep intézőségével.

— **Eljegyzés.** Fülöp Miklós bádigos és szerelő mester eljegyezte Engländer Olga kisasszonyt Tatárról (Minden külön értesítés helyett.)

— **Indítvány a bolternyők miatt.** A tanács mai ülésén tárgyalta Szentkirályi és társai ama kérését, hogy a bolternyőkre vonatkozó új szabályzatot a közgyűlés ne fogantatosítsa. Az e tárgyban hozott közgyű-

lési határozatra a tanács kiadta az indítványt a főkapitánynak.

— **Baleset az utcán.** Tóth Sándor ötvenéves kocsis ma délután a Csapó u. 76. számú ház előtt megcsuszott és oly szerencsétlenül esett el, hogy jobb lába eltörtött.

— **Segély erdélyi községeknek.** Debreczen város tanácsa mai ülésén Fogaras vármegye alispánjának megkeresésére négy fogarasmegyei községnek, amelynek határát a jég teljesen elverte, harminc korona segélyt szavazott meg.

— **Bajok az engedmények körül.** A Kossuth szótör pályázatán díjat nyert Istók János szobrászművész is, aki a neki járó 3000 korona díjat a fővárosi első és második kerületi lakarekpenziárnak engedélyezte. Ugyanaz napon, amikor a tanács az engedményezett összeget kiutalványozta, érkezett meg a városból a bírói letiltás, amely szerint a díjat Miklós Gyula dr. fővárosi ügyvéd javára háromszáz korona erejéig letiltotta. — A tanács most az egész ügyet átteszi a járásbíróshoz, hogy intézzék el az ügyet.

— **Temetés.** Ma délután öt órakor temették el az Ötvös-utca 45. szám alatti gyászházban Sarkadi Ferenc 28 éves kórházi tisztviselőt. A temetésen a kórház tisztikara testületileg vett részt s koszorút küldtek a ápolók és a szolgák is. A korán elhunyt fiatal ember, aki szorgalmas, tehetséges tisztviselő volt, általánosan tisztelték és szerették. Sarkadi tüdejét egy évvel ezelőtt tuberkulózis támadta meg s a betegség egy év alatt végzett vele. A fiatal emberben özvegy édes anyja egyetlen támaszát veszítette el.

— **Vasuti tolvajlás.** A debreceni rendőrséghez ma távirati értesítés jött, hogy Nagyszébenben a Sinaiába induló vonaton két ösmeretlen tettes, egy férfi és egy nő Groser Jozefin nagyszébeni lakosnő kloroformos kendővel elaltatta és ellopta tőle erszényét, amelyben egy darab ezer frankos romániai papírpénz volt. A tettesek ezután a brassói vonatra ültek és elutaztak.

— **Garázda részeg.** A rendőrség tegnap letartóztatta Horváth Lajos munkást, aki részeg állapotban a nyugati soron több ház ablakát beverte.

— **Épül a villamos vasút.** A debreceni helyi vasutnak villamosító való átalakítása javában folyik a fővonalon. A Péterfián és Simonyi-úton szorgalmas munkások dolgoznak a sínek lerakásán. Először a kisvasutnak építenek új vonalat, melyen a villamos üzem berendezéséig a forgalmat fogják lebonyolítani. Ez év őszén okvetlenül villamos fog az állomástól a Nagyerdőig közlekedni.

— **Az Arany Bika Mulató új programjának sikere** semmivel sem maradt az előző műsorok hatása mögött. Óriási sikere van Aalbach komikusnak, kinek pompás sláger kupléit a publikum viharos tapsal honorálja. Great and Good ausztráliai excentrikusok, The 4 Charles jongleurök, Les Beihenes táncduett és az összes attrakciók esténként közzéadás hatása me lett lépnek fel. Az előadás 9 órakor kezdődik.

— **Árverés a vasuton.** E hó 29-én délelőtt kilenc órakor a debreceni vasuti állomás raktárában farudat, ruhát, petróleumot, kocsikenőcsőt, kávét, permetező edényt, festéket, szénport, vasárkat, ketracet és gramofont, mint a vasuton visszamaradt árukat árverésen eladják.

— **Verekedés az utcán.** Tegnap délután Nagy Lajos munkás nyílt utcán megverte régi haragosát, Bányai Gyulát és ölmos bottal le akarta ütni. Ez azonban megragadta az ölmos botot s átkerolta Nagyot, hogy majd a földre sújtja s ártalmatlanná teszi. Közben azonban Bányai kivette a zsebéből a kését és azt Nagy Lajos hátába szúrta. A vérző, eszméletlenül fekvő legényt a mentők súlyos sebével a kórházba vitték. Bányait a rendőrség letartóztatta.

— **Az elhagyott szerető bosszúja.** Tersánszki Róza 38 éves cselédet tegnap,

amikor a Népkert mellett haladt el, régi szeretője megtámadta és rövid szóváltás után megakasztta szurni. Kése azonban a leány fülét érte, amelyet tőből levágott. Tersánszki Rózát a kórházba szállították. Állarota súlyos, mert a kés a füle belső részét is megsértette.

— **A mai nap halottai.** A mai nap folyamán a debreceni állami anyakönyvi hivatalban a következő halálesetet jelentették be: Alföldi András 16 hónapos református, Cséke Juliánna 12 napos református, Szabó Róza 4 hónapos református, özvegy Pikó Gáborné 61 éves református, Dózsa Ilona 10 hónapos református, Terhes Róza 48 éves görög katolikus, Sarkadi Ferenc 27 éves református, Feregő Mihály 7 napos református, Agárdi István 5 hónapos református, Székely Istvánné 30 éves református, Mezei Jánosné 38 éves református, Schwartz Sándor 13 hónapos izraelita.

— **Az államsegély fölosztása.** Tudvalevő, hogy a belügyminiszter nem hagyta jóvá Debreczen városának ama határozatát, amellyel az ötvenezer korona államsegély fölosztásáról intézkedett a közgyűlés. Ezért a tanács ma foglalkozván az ügygel, felhívta a főszámvevőt, hogy készítsen a fölosztásról új és helyesebb kimutatást és tartsa figyelembe a belügyminiszternek erre vonatkozó utasítását.

— **Romlott élelmiszerek.** A rendőrség elkobozta Kecskés Juliánna Csapó-utca 54. számú lakos élelmiszer készletét, mert kiderült, hogy ártalmas, romlott turós, mákos és lekváros tésztákat árultak. Megindították ellene a kihágási eljárást.

— **Öngyilkos leány.** Hajduböszörményből jelentik, hogy ott ma Szabó Margit huszonöt éves leány öngyilkosságot követett el. Marólugot ivott s borzasztó kínok között rövid idő alatt meghalt.

— **Olla higién gumit** bevezettem többi amerikai higién gumit óvszerek mellé. Vitárus Szentanna-u. 1. sz.

— **Gumi és loden esőköpenyek 21 koronától** 50 koronáig nagy választékban Frank Testvérek uri-divat üzletében Piac u. 50. sz.

— **Sévköztök** óriási vétel miatt egyoldali drb 3 kor. Dupla 6 kortól kapható míg a raktár tart Vitáriusnál Szent-Annában 1. szám alatt.

— **Villamos berendezéseket** legmegbízhatóbban és jutányosan rendez be Földvári Piac-utcai ideiglenes barak. Telefon 168. sz. Tanulók felvétetnek.

— **Befőzéshez** dupla vastag pergament papír Thaisz Arthur papír áruházában kapható.

— **Műbarátok** vegyenek ajándékkul egy szép gummi nyomatot. Egyedüli készítője Némethy fényképész Piac-utca 42.

FŐVÁROSI BAZÁR

Debreczen, Simonffy-utca 1. sz. Bórpalota

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

ch varoz E. debreczeni bizományos távirati jelentése.

Budapest, 1910. jul. 18.

Készáru 10—15 olcsóbb.

1910. októberi buza	9.30—31
1911. áprilisi buza	9.54—55
1910. májusi buza	—
1910. októberi rozs	6.98—99
1910. áprilisi rozs	—
1910. májusi rozs	—
1910. októberi zab	7.14—15
1911. májusi tengeri	5.65—66
1910. júliusi tengeri	5.70—71
1910. augusztusi tengeri	5.68—69
1910. augusztusi repce	—

Regény-Csarnok.

Fényes házasság.

(97.) Irta: Vértesi Arnold.

Az agasnyán nem bír már fölkelni fekete bőrszékéből s vánkossal támogatják föl. Nagyon gyöngye s hangját alig hallhatni, a mint unokájának elmondja jó kívánatait. Lenke letérdel az ősz előtt s megcsókolja lecsúszó fehér kezét.

Mindkettőjük szemében könyesepp rezes, de arcaikon ott van még a büszkeség kifejezése, mintha egymást avarnak megnyugtani:

— Ne félj, én még erős vagyok.

De egyik sem hiszi el a másiknak.

Az agasnyán tekintette végtelen levert, csüggedt lesz, a mint Lenke eltávozik és Lenke szemeiből kitérnek a könnyek, a mint a folyosóra ér.

Hanem hirtelen letörlő. Őcsese jön éppen szemközt.

A sápadt fiu magára nyult már s nem látszik többé gyermeknek. Ajkai körül pelyhedzik s arcának egész kifejezése feltűnően érettnek, komolynak látszik. Meglepetve áll meg Lenke, mintha csak most először tűnének szemébe a roppant változás, melyen Ödön átment.

— Igaz, hiszen már több vagy tizenhat évesnél, — szól Lenke.

— És az én éveim kétszeresen számítanak, — veti utána szomorú mosolyal Ödön.

Lenke gondolatokba merültnek látszik s úgy tűnik föl, mintha homlokán árnyékkép húzódnának át a gondolatok, mindegyre sötétebben.

— Igaz, igaz, — susogja aztán — úgy hiszem, meg tudnál már állni a saját lábodon, ha egyedül maradnál.

Ödön szólni akar. Lenke int neki, hogy hallgasson s fejének szomorú bölintésével nagyatyjok ajtaja felé mutat. Aztán forrón megöleli öcsőjét és tova siet.

Minden reggel a templomba szokott menni ilyenkor születésnapján. Most sem tűnik föl; de hiszen már másfél hónap óta áttért a reformált vallásra.

Mindamellettsenki sem tesz megjegyzést, mindenki óvakodik figyelmeztetni őt; csak az öreg plébános arca fejez ki némi csodálkozást, némi megütközést, midőn Kompolthy Lenkét a katolikus templomban megjelenni látja. Majdnem egyszerre érkeznek a templom ajtajához. Hanem az öreg pap sem szól semmit, alázatosan köszön, kérézködködik a méltóságos ur egészsége felől s aztán bemegy a sekrestyébe, hogy felöltözzék a miséhez.

Kompolthy Lenke utánna megy. Hangja kissé remeg, de arca szilárdnak, elhátróztosnak látszik. Gyönni akar, mondja a papnak.

Most már igazán nem bírja megütközését eltitkolni az öreg plébános és a külsőben nagyon nyájas, nagyon alázatos öreg feddő, komoly hangon szól:

— Nagyságos asszonyom, nem lehet minden héten cserélni a vallásunkat.

— szívemben sohasem szüntem meg őseim vallását követni, felelt a fiatal nő, kissé e'pirulva, de oly méltósággal, mely egészen megzavarta a s egény öreg plébános.

Egy darabig még habozott az öreg, sejtette, hogy ebből még valami bonyodalom valami összeütközés is kerekedik a reformált egyházzal s a világi hatóságokkal; hanem elragadta buzdósága.

— Jöjjön, leányom, ha én mindig há maradt a mi hitünkhez. én meggyóntatom az atyának, fiunak és szentlélek istennek nevében. Ámen.

Kerestet vetett magára s beült a gyóntató székbe.

Csodálatosan megkönnyebbülve hagyta el a templomot Lenke. Valami szokatlan derűtség, szokatlan nyugalom tündökölt arcán; de nagyon komoly és hallgatag maradt amellettt egész nap.

(Folytatjuk)

Nagy

Egy szép

Alkalmi v
lakbér jö
lakásokba
az u
Hagyon jutá
ház a Si

LÁS
ÁLI

nyg és

Uj ár

Kérjünk

üdit

Föllterez

Egy litor

Az Árté

Debr

Seszt

Pia

Ker

fecskem

Szö

tak

Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

Levelezés.

20 éves hajdon ügyes szakácsné férjhez menni óhajt jó iparos vagy vasúthoz. Levelek a kiadóba „Nem bánja meg” jellegére küldendő.

Betöltendő.

Bankhivatalnok délutáni órákban könyvelést vállal Czim a kiadóban.

Perfect gyorsíró és gépirónó jó kézírással, ki a könyvvelésben is jártas 60 korona kezdő fizetéssel felvétetik Schvarcz E-nél Simonffy-u. 12.

Nős hivatalosolga (hajdu) felvétetik. Jelentkezni lehet a hivatalos órák alatt a gázgyárban.

Adás-vétel.

Pacz elején 10 holdas kaszáló épületekkel eladó vagy kiadó. Medgyesy Ferencz Eötvös utca 4.

Hüvelyes utca 10. sz. ház eladó. Értekezhe ni ott a tulajdonosnál.

Gabonás zsákok és mindenféle ponyvák olcsón beszerezhetők Fohn zsáküzletében Petőfi-tér a nagyalomás közelében.

Ha nincs pénze és szüksége van, vászon asztalterítő, szövet és csipke függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és fianel takarék, férfi és női felöltők, kész férfi ruha öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próba bevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon.

Halápi állomásnál iskola szomszédságában 33 kat. hold kétharmad részben feleke föld haszonbérbeadó, lakás és 40 nagy jószágnak istállóval. Értekezés Batthyányi-u. 5. szám alatti ügyvédnél.

Alkalmi vételből kimaradt butorok nagyon olcsón eladók, Csapó-utca 22. Üzlethelyiség kiadó.

A pályút mentén 63 kath. hold jómódságú szántóföld több évre, haszonbérbeadó. Értekezhetni lehet Bethlen-utczán, 17. szám alatt.

Szalma, Panama és nemez kalapokat legjobban tisztít Békés Lajos kalapos műhelye. Piacz-utca 46., az udvarban.

Legmagasabb árban veszek petroleumos hordókat. Pollák Zsigmond. Telefon 441.

28 krajczárért fejel férfi vagy női harisnyát Benyáts Emil villanyerőre berendezett harisnyagyára. Debreczen, Tiszapalota

Lakás

Egy 5 szobás modern utcai lakás közel a piacshoz, azonnal kiadó. Czim a kiadóban.

Különféle.

Welsz Ferencz épület és műbutor asztalos
József-k.r.-h.-u. 60. Készít minden az asztalos szakmába vágó munkákat elsőrendű kivitelben, mérsékelt árban.

Szép csak az lehet, ki **Mauthner** Lillom-crémjélét használja. — Vételnél Mauthner névre ügyeljük. Kapható **Arany-Angyal** gyógyszerár Deurezen, Piacz- és Szent-Anna-utca sarok

Ingbluzok, kötények, ruháneműk varását és gomiuk varrását elvállalok, házhöz is elmegyek. Czim a kiadóba.

Piacz utca 75. sz.
Bauer Károly
óra és ékszer üzlete az (parbankkal szemben)
Kitünő órák
legjobb divatu ékszerek legutányosabb árban, valamint javítások legjobb szakértelemmel órák műhelyemben Piacz-utca 75. sz.

Megnyilt! Megnyilt! Megnyilt!

Nap- és esernyő

gyári raktár

Debreczenben, Sas-utca 3. szám alatt.

Raktáron tartok és készítek minden nemű ernyőket. Javítások és áthuzások olcsón és pontosan eszközöltetnek.

A n. é. közönség pártfogását kérve tisztelettel

Wiener Herman

nap- és esernyő készítő

Debreczen, Sas utca 3. sz.

Hamburg Salamon

•• bőrönd- és koffergyáros. ••

Készít mindennemű

Utazó bőrönd és koffereket.

Javításokat elfogad.

Kész kofferek

raktáron kaphatók

•• a legolcsóbb árak mellett. ••

DEBRECZEN, Piacz-u. 47.

Nagy és Molnár

vízvezeték és csatornázási vállalata

DEBRECZEN, Batthyányi-u. 1. sz.

Telefon sz. 557. Telefon sz. 557.

Raktáron tartunk minden szakmába vágó alkatrészeket u. m. **Fűrdő-, Clozet- és vízvezetékhez tartozó berendezéseket** a legújabb és a legjobb kivitelben, valamint ezeknek berendezését legszolidabb árban a legrovidebb idő alatt elkészítjük, ugyszintén vízvezetéknek jókarban tartását jóállás mellett elvállaljuk.

Szíves pártfogást kérve

Tisztelettel

Nagy és Molnár

Hivatalnok

pénzügyintézetben, megfelelő javadalmazással és nyugdíjbiztosítással **1. é. szeptember hó 1. napjától** alkalmazást nyer.

Feltételek: Kereskedelmi szakképzettség. Hosszabb gyakorlat. Jó írás. Hivatalos órák pontos betartás (nyáron reggel 8 tól, télen 1/2 v-től.)

Kellően felzáró ajánlközások az igényelt évi fizetés megjelölésével **postán** Kenyeres Károly Debreczen, Szechenyt-u. 63. küldendő.

„Gyöngyvirág Crème“

AZ AROKRÉMEK GYÖNGYE!

Szeplő, májfoltok, pattanások s bőrbajok ellen kiváló jó szer. **Símává, lehérré és üdové teszi az arcbőrt!** Sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz. A nappalra való krème nem zsiroz, míg az éjjelre való zsiroz. Egy tégely ára 1 korona.

Kapható:

Mihalovits Jenő

„Kigyó“ című gyógyszerárában,

DEBRECZEN.

Új épület és műbádogos.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy a **Simonffy-utca 7. (Kaspia) alatt** a mai kornak teljesen megfelelő

bádogos műhelyt

nyitottam, ahol is minden e szakmába vágó

épület- és műbádogos munkát

terv szerint elkészítek, — valamint konyha és fűrdőszoba berendezéseket a legutányosabb árban, javításokat pontosan eszközölök.

A n. é. közönség szíves pártfogását kéri

Kertész Samu.

Ugyanitt egy jó házból való fiu tanulócsak felvétetik.

Fűrdőkádak kölcsönözteme.

Mindenféle készárut raktáron tartok.

Templom, torony felések és fedések olcsón eszközöltemek.

Dr.

Dralle

Egyszer próbálva

Fenyő haj vize

mindég használva.

Ára K 2.50 és K 5.

Kapható gyógyszerárak drogeriáiban, illatszert és fodrász üzletekben. — Gyári raktár: **M. Hoffmann & Co. Tetschen a/E.**

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában. Piacz utca 49. a főpostával szemben.